

Юлія Лебедєва,
викладач кафедри
загальноправових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Елеонора Бондар,
здобувач вищої освіти
Навчально-наукового інституту
права та інноваційної освіти
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА – ЕЛЕМЕНТ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Забезпечення стійкого виробництва продуктів харчування, їх доступності та використання населенням відповідно до фізіологічних норм споживання через внутрішнє виробництво та імпорт є однією з основних складових економічної політики держави.

Забезпечення громадян продовольством завжди було пріоритетним завданням держави і визначало ефективність влади. Історія свідчить про те, що недосягнення цієї мети чи незабезпечення продовольчої безпеки часто призводило до дестабілізації суспільства і загрози національній безпеці. Таким чином, продовольча безпека стає ключовим елементом національної безпеки держави.

Продовольча безпека є комплексним поняттям, яке включає три основні складові: наявність продовольства, доступ до нього та споживання. Повномасштабна війна РФ проти України значно підвищила важливість України у забезпеченні глобальної продовольчої безпеки. Обмеження експорту та загроза для поточного посіву призвели до різкого підвищення цін на світовому ринку. Це створило не лише ризики для сільськогосподарського сектору України та національної економіки загалом, але також спричинило загрозу голоду для сотень мільйонів людей по всьому світу. Україна стає все більш важливим учасником на світовому аграрному ринку.

Поняття «продовольча безпека» було сформульоване в Римській декларації по всесвітній продовольчій безпеці 13 листопада 1996 р., згідно з якою продовольча безпека – це ситуація, при якій усі люди в кожен момент часу мають фізичний і економічний доступ до достатньої в кількісному відношенні безпечної їжі, необхідної для ведення активного і здорового способу життя [1].

Необхідно відзначити, що виробництво продукції для внутрішнього

споживання та експорту в Україні, на жаль, є нерівномірним у різних регіонах країни. Ця нерівномірність становить основну причину неефективного розподілу продовольчих товарів та негативно впливає на продовольчу безпеку. Україна – аграрна країна, яка протягом десятиліть розвивала потенціал виробництва пшениці, ячменю, жита та кукурудзи, і зараз займає сьому позицію у світовому рейтингу експортерів зернових культур. Однак незважаючи на цей високий рівень виробництва, дефіцит продовольства на внутрішньому ринку становить приблизно 8%, що свідчить про неефективність системи розподілу [2, с.88].

Ми вважаємо, що розвиток логістичних та інфраструктурних мереж, а також підвищення конкурентоспроможності національних виробників, які прагнуть виробляти та реалізовувати доступні та якісні продукти харчування, сприятиме покращенню продовольчої безпеки. Це можливо здійснити шляхом залучення інвестицій, розвитку інновацій та державного контролю над ціноутворенням. Наприклад, Нідерланди вже впровадили інтегровані стратегії для забезпечення продовольчої безпеки, що включають в себе розвиток високоефективних технологій виробництва та розподілу продукції.

Для активного розвитку інфраструктури та логістичних мереж слід працювати над модернізацією залізничних та автомобільних транспортних маршрутів [3, с.29]. Це допоможе ефективно розподіляти продовольство між регіонами та забезпечити рівноправний доступ населення до продуктів харчування, представлених на ринку. Слід також надавати підтримку національним виробникам, які прагнуть модернізувати виробництво, впроваджувати інноваційні методи переробки продукції та залучати інвестиції.

Паралельно важливо створити сприятливе середовище для розвитку агрологістики, зменшивши адміністративне навантаження та впровадивши програми державної підтримки підприємств, які працюють у сфері логістики та виробництва сільськогосподарської продукції [4, с.17]. Важливо також сприяти обміну знаннями та технологіями із іноземними компаніями, які діють у сфері сільського господарства та виробництва продуктів харчування. Враховуючи, що впровадження інновацій сприяє оптимізації технологічних процесів, покращенню якості виробів та зниженню цін, це також має великий потенціал для покращення продовольчої безпеки.

Крім цього, досягнення міжнародних домовленостей щодо сприяння експорту української аграрної продукції буде сприяти розвитку національного сільського господарства. Важливо комплексно підходити до забезпечення цієї ініціативи, враховуючи особливості кожного регіону та визначаючи потреби вітчизняного ринку та міжнародної спільноти [5, с.4].

Тож механізм державного регулювання продовольчої безпеки України повинен сприяти: гармонізації вітчизняного законодавства відповідно до вимог і положень СОТ та ЄС; інтеграції України у світовий ринок АПК та розширення участі в роботі міжнародних організацій; підвищенню

конкурентоспроможності української продукції на внутрішньому та зовнішньому ринках через сприяння залученню інвестицій в АПК та впровадженню на цій основі сучасних технологій та менеджменту, розвитку кооперації, горизонтальної та вертикальної інтеграції.

Підвищення якості та доступності інформації про продовольчий ринок сприятиме поліпшенню управління ресурсами. Зараз вже настав час розглядати можливість створення національної системи моніторингу та раннього виявлення ризиків, які становлять загрозу продовольчій безпеці України. Ця система допоможе вчасно реагувати на можливі загрози.

1. Римська Декларація про всесвітню продовольчу безпеку і План дій Всесвітньої зустрічі на вищому рівні з проблем продовольства, Рим, 13 листопада 1996 р. URL: http://www.rau.su/observer/N3-4_97/019.htm.

2. Продовольча безпека – важливий елемент економічної та національної стабільності: рекомендаційний показник літератури уклад. О. О. Цокало ; за ред. Д. В. Ткаченко. Миколаїв. МНАУ. 2023. 104 с.

3. Савицький Е. Забезпечення продовольчої безпеки та сталого розвитку сільських територій в умовах кризового періоду. Економіка та суспільство. 2022. № 44. С. 28–34.

4. Седакова І., Дяченко Ю. Основні вектори становлення продовольчої безпеки. *Food Industry Economics*. 2019. Т. 11, № 1. С. 16–26.

5. Іртищева І. О., Рогатіна Л. П., Іліницька О. С. Продовольча безпека – важливий елемент економічної та національної безпеки. *Агросвіт*. 2020. № 22. С. 3–8.

Юлія Рашед,
викладач кафедри
загальноправових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ДОСТУП ДО АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВОСУДДЯ В УМОВАХ ВІЙНИ

Важливим питанням в умовах воєнного стану є забезпечення ефективного доступу до правосуддя, гарантованого Конституцією України.

У зв'язку із збройною агресією російської федерації проти України на значній території нашої держави ведуться активні бойові дії, що призводять до унеможливлення здійснення правосуддя в адміністративних судах.

На сьогодні через окупацію чи бойові дії 114 судів не можуть здійснювати свою діяльність, тому з метою забезпечення доступу до правосуддя Верховним Судом було змінено їх територіальну підсудність. Доступ до суду є невід'ємним елементом права на справедливий суд.

Навіть в умовах воєнного стану повноваження судів не припиняється, суди зобов'язані відправляти правосуддя, за необхідності поновлювати усі